

Черемош

Підготував
Мечетний Іван,
учень 4 класу
Малинівської школи
Керівник Шаповалова Т.Г.

Березень 2021 року

* Назва у формі жіночого роду дав.-рус. Черемъшь виникла як словотвір на *-уь для гідроніму від черемха (дав.-рус. черемъха), що вказував на прибережну рослинність. У різних регіонах України зустрічаються подібні топоніми з основою назви відповідного дерева — Черемошна, Черемошник, Черемошний, Черемхова, Черемховий, Черемхувата.

* У різних джерелах у різні часи річка згадується під різними іменами: «Городокъ на Черемоші» (XIV століття), «на Черемоши» (1424), «miedzi Prutem a Czeremossą» (1564), Чиримуш (1623), Черемуш (1753), Czeremus, Czeramos (1774), Czeremosch (1783), Черемуш, Черемош, Черемша, Черемушул (1908), Czirimussum (1872)

ЕТИМОЛОГІЯ

- * Довжина 80 км, площа водозбірного басейну 2 650 км². Загальний перепад висот 280 м. Похил річки 3,3 м/км.
- * Утворюється злиттям Чорного Черемошу (87 км, сточище — 856 км²) і Білого Черемошу (80 км, сточище — 606 км²) біля села Устеріки. Тече на межі Івано-Франківської області (Верховинський, Косівський, Снятинський райони) та Чернівецької області (Путильський, Вижницький, Кіцманський райони). Черемош впадає до Пруту біля селища Неполоківці.

Загальні відомості

* Живлення мішане з перевагою дощового. Льодостав нестійкий; льодові утворення («забереги») з середини грудня, очищення від криги — з 2-ї половини лютого до середини березня. Має бурхливий паводок від танення снігів у горах навесні й на початку літа. Рівень води при цьому може підвищуватися до 2 м. Часто протягом більшої частини року спостерігаються короткі паводки зі швидким підйомом і падінням рівня води, залежні від інтенсивності випадання дощів у літній період. Щорічно кількість паводків сягає 10—16. Середня витрата води нижче злиття Чорного і Білого Черемошів $26,6 \text{ м}^3/\text{с}$, у гирлі $33,2 \text{ м}^3/\text{с}$. Гідрологічні пости біля с. Устеріки (з 1928) та смт Кути (з 1927).

Гідрологічний режим

- * Черемош у верхній течії має гірський характер (мальовничий пролом через Покутсько-Буковинські Карпати) впродовж 33 км лежить у вузькій звивистій гірській долині (завширшки 80–300 м) з дуже стрімкими схилами, вкритими лісами, вище яких – полонини. Заплава двостороння, переважною завширшки 60–120 м (найбільша – 500 м). Річище звивисте, завширшки під час межені 5–15 м, завглибшки від 0,2–0,4 м у верхній частині. Береги на окремих ділянках укріплені. Швидкість течії висока, понад 1,5 м/с, на деяких ділянках 3–3,5 м/с (під час паводків до 4–5 м/с). пороги: Кетлице і Сокільський.

Верхня течія

* У межах Передкарпаття пливе широкою долиною 3–5 км (після виходу річки з гір за містом Вижниця), схили долини невисокі, пологі, терасовані. Заплава розширюється до 800–1200 м. Річище завширшки під час межені до 0,7–1,0 м (під час паводків до 3–4 м). Місцями береги обваловані. На рівнині швидкість течії падає, річка відкладає товстим шаром усе, що принесла з гір. Через ці гравійні поля річка промила безліч рукавів, які після кожного паводка змінюють своє місце. Ширина річки разом з островами і протоками 70–500 м. Глибина під час межені в середньому 0,6–1,0 м а середня швидкість течії 0,7–1,2 м/с. Коли настають паводки, глибина збільшується до 2–3 м, а швидкість до 3,5–4,5 м/с.

Нижня течія

* Найбільша права притока – Путила. Багато малих приток. Деякі притоки на окремих ділянках своєї течії мають різні назви. За основну береться назва в її гирлі.

ПРИТОКИ

* Береги річки заліснені. В долині ліс листяний, вище — ялиново-ялицевий. Багато ожини, малини, суниці. Заплава розвинута (місцями одnobічна), поросла верболозом, іншими чагарниками, вільхою тощо.

Природа

- * Сплавна річка — у минулому славилася професією бокорашів. Для створення стійкого водного режиму в межах у верхів'ях Черемоша колись були побудовані дамби і створені клявзи. Води Черемоша використовуються для водопостачання і рибальства. Раніше він був багатий рибою різних видів. У теперішні часи розвинений водний туризм: спортивний гірський сплав. Проходить щорічний відкритий чемпіонат України по техніці водного туризму — «Черемош.

Використання

Сточище річки густо
заселене. Міста на
Черемоші: Вижниця,
Вашківці, смт Кути; над
Чорним Черемошем —
Верховина (колишнє
Жаб'є).

Населені пункти